

Sygn. akt I CSK 166/19

POSTANOWIENIE

Dnia 18 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z wniosku A. W.

przy uczestnictwie Gminy Miasto R. i B. W.

o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 18 września 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Okręgowego w R.

z dnia 13 listopada 2018 r., sygn. akt V Ca (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. stwierdza, że wnioskodawca i uczestnicy ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawcy A. W. od postanowienia Sądu Okręgowego w R. z dnia 13 listopada 2018 r., sygn. akt V Ca [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Oczywistą zasadność skargi kasacyjnej skarżący upatruje w: 1) naruszeniu art. 339 k.c. i art. 340 k.c. wskutek wadliwej kwalifikacji posiadania nieruchomości w okresie biegu zasiedzenia, opartej na ocenie czynności dokonanych po upływie okresu zasiedzenia, przez właściciela wpisanego do księgi wieczystej oraz ustalenie, że możliwość zasiedzenia nieruchomości niweczy podejmowanie czynności właścicielskich przez właściciela, po upływie okresu zasiedzenia; 2) naruszeniu art. 235 k.p.c. przez oparcie ustaleń faktycznych na ustaleniach dokonanych w innym postępowaniu.

Artykuł 378 § 1 k.p.c. nakłada na sąd drugiej instancji obowiązek ponownego rozpoznania sprawy w granicach apelacji, co oznacza nakaz wzięcia pod uwagę wszystkich podniesionych w apelacji zarzutów i wniosków. Granice apelacji wyznaczają ramy, w których sąd drugiej instancji powinien rozpoznać sprawę na skutek jej wniesienia. Określają je sformułowane w apelacji zarzuty i wnioski, które implikują zakres zaskarżenia, a w konsekwencji kognicję sądu apelacyjnego. Ponadto sąd drugiej instancji w ramach ustalonego stanu faktycznego stosuje

z urzędu prawo materialne (por. uzasadnienie uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 55). Dlatego sąd rozpoznający apelację powinien odnieść się do wszystkich tych zdarzeń i zarzutów zgłoszonych w postępowaniu apelacyjnym, które mogły spowodować skutki materialno-prawne.

Z kolei przepis art. 382 k.p.c. określa podstawę merytorycznego orzekania przez Sąd drugiej instancji, która obejmuje materiał dowodowy zebrany przez sąd pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Uregulowanie to nakłada na sąd drugiej instancji obowiązek dokonania ponownie własnych ustaleń, które mogą obejmować ustalenia sądu pierwszej instancji przyjęte za własne albo różnić się od tych już poczynionych, a następnie poddania ich ocenie pod kątem prawa materialnego. Sąd drugiej może zmienić ustalenia faktyczne stanowiące podstawę wydania orzeczenia co do istoty sprawy sądu pierwszej instancji bez przeprowadzenia postępowania dowodowego, uzasadniającego odmienne ustalenia, chyba że szczególne okoliczności wymagają ponowienia lub uzupełnienia tego postępowania (zob. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98, OSNC 1999, nr 7-8, poz. 124).

Lektura pisemnych motywów rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji nie daje podstaw do tezy, iż zaskarżone postanowienie zapadło na skutek oczywistego naruszenia prawa procesowego i prawa materialnego w powyższym rozumieniu.

Wnioskodawca A. W. domagał się stwierdzenia, że nabył z dniem 31 grudnia 2005 r. własność nieruchomości składającej się z działek ewidencyjnych nr [...] i [X] położonych w obrębie [Y] R. – S., którą na podstawie umowy darowizny z dnia 28 października 2004 r. otrzymała siostra wnioskodawcy - uczestniczka B. W. od ich rodziców W. W. i M. W..

Sąd Rejonowy uwzględnił wniosek i przyjął, że wnioskodawca był samoistnym posiadaczem przedmiotowej nieruchomości, którą otrzymał w 1975 r. w drodze nieformalnej darowizny od swoich rodziców, zaś B. W. pomimo zawarcia umowy darowizny nie objęła tej nieruchomości w posiadanie.

Sąd Okręgowy zmienił postanowienie Sądu Rejonowego i dokonując modyfikacji ustaleń faktycznych w następstwie odmiennej oceny zgromadzonego

materiału dowodowego, oddalił wniosek o zasiedzenie. Sąd drugiej instancji weryfikując przeprowadzoną przez Sąd pierwszej instancji ocenę materiału dowodowego z osobowych źródeł dowodu powołał się na treść ich zeznań w innej sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy w R. (sygn. akt I Ns (...)) z wniosku W. i M. małż. W. (rodziców wnioskodawcy z niniejszej sprawy) o uwłaszczenie ich nieruchomości składającą się z działek nr [...] i [X] w trybie ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych. W uzasadnieniu do postanowienia z dnia 21 kwietnia 2004 r. uwzględniającego w tamtej sprawie wniosek, Sąd wyjaśnił, że na podstawie zeznań świadków (k. 21 i n. tamtych akt) i twierdzeń wnioskodawców (k. 2 tamtych akt) ustalił, iż W. i M. W. posiadali przedmiotową nieruchomość nie tylko w dniu 4 listopada 1971 r., ale także do chwili wydania tego postanowienia. Sąd drugiej instancji oceniając zgromadzony w sprawie materiał dowodowy zwrócił też uwagę na zachowanie wnioskodawcy i uczestniczki B. W. w odniesieniu do przedmiotowej nieruchomości po otrzymaniu jej przez uczestniczkę w formie darowizny, a także na zapisy aktu notarialnego dokumentującego tę darowiznę i wskazał dlaczego oceniane fakty przeczyły samoistności posiadania wnioskodawcy.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c.

